

Miếng ăn gì a làng

Tác Giả: K2 Ngô Việt Trng
Thứ Tư, 25 Tháng 7 Năm 2012 10:29

Những chuyện cũ rút ra bài học về cách xử thế đời sống công bình và danh dự.

MIẾNG ĂN GÌ A LÀNG

Cổ tục nói “Quê cũ dân vì bần, dân dĩ thực vì thiên”, có nghĩa là quê cũ dân làm ruộng, dân quê ăn làm trái. Họ dân no thì quê cũ mới, dân đói thì quê cũ suy. Khi đã đói, đã cùng quê cũ dân làm gì để quê cũ no là họ làm! Bởi thế, không ai lạ gì chuyện con người giết nhau vì tranh giành miếng ăn. Những cá nhân nhô nhoi vì đói rách mà sinh chuyện giết nhau đã đành, những công nhân quốc to lớn, văn minh siêu việt như Trung Hoa, Nga cũng vì ăn lu loa ăn ngang nói người để giành giật từng miếng ăn với các người chung quanh! Đó là một thực tế dù ta có nhảm nhí cũng phải thừa nhận!

Ca dao Việt Nam cũng có câu:

“Miếng ăn là miếng trả tiền,
Hòn thua một miếng trả gan lên đời”.

Rõ ràng đây là một kinh nghiệm đã đúc kết qua bao nhiêu đời! Vậy, khi lập phải những chuyện miếng trả tiền miếng ăn dù lớn dù nhỏ, bất cứ ở trường học nào, nếu không để cân nhắc cẩn thận nó đời có thể trở thành nguyên nhân gây ra những chuyện đời trả tiền!

Ở đây người viết không có ý nói đời vốn đời quá rộng lớn và phức tạp mà chỉ để cảnh báo một khía cạnh nhỏ của nó: Miếng ăn gì a làng.

Miếng ăn gì a làng là gì? Là miếng ăn quê cũ của chung (xã hội) để cung cấp cho mọi người đời ăn theo một quy tắc có sẵn. Đây là miếng ăn mang tính danh dự, chính đáng, công bằng, ai ở trong xã hội quê cũ đều được quy định hưởng. Miếng ăn này có thể là không bao lâu nhưng nó có giá trị tinh thần rất lớn như câu người xưa đã nói: “Một miếng trả tiền làng hơn một sàng xó bếp!”. Vì thế, những người biết một “miếng ăn” này thế nào mang một cảm giác thoải mái, bởi xã hội cho là một xử lý nên họ cảm thấy yên tâm rồi cuộc sống cùng họ đã có những hành động thi đua sáng suốt gây dựng quê hương khó khăn. Sau đây là những trường hợp tiêu biểu:

Chuyện Hoàng Cầm Đà không để ăn xoài:

Đời vua Thái Tông (1218-1277), có một viên quan tiểu hầu (quan hầu cận vua đời vua sai vặt) tên Hoàng Cầm Đà siêng năng lạnh lùng rất được lòng vua. Một hôm thái tử Trần Hoảng đi chơi ở ngoài thành, có người dâng một thùng xoài mang về. Thấy xoài ngon vua bèn ban cho các quan đang có mặt mọi người một trái. Không may Hoàng Cầm Đà là người duy nhất thìu phẫn. Vì vậy này đã làm cho Hoàng Cầm Đà bất mãn, ôm mối hận giết trong lòng.

Cuối năm Đinh Tỵ (1257), khi quân Mông Cổ tiến đánh Đại Việt. Vua Thái Tông cùng Thái sư Trần Thủ Độ kéo quân ra chiến trường. Thấy thế giặc quá mạnh, Linh Từ quốc mẫu, vợ của Thái sư Trần Thủ Độ đưa thái tử Trần Hoảng cùng toàn bộ hoàng tộc và một số quan văn võ lính

Miêng ăn giã làng

Tác Giả: K2 Ngô Việt Tráng
Thứ Tư:, 25 Tháng 7 Năm 2012 10:29

xuáng mán Hoàng Giang đá phòng sá nguy bián. Tuyán đáu quân ta cháng cá quân Mông Cá không nái, vua Trán phái tám cho bángổ Thăng Long. Hoàng Cá Đà đáng cánh vua cám tháy thá nguy, lén láy mát chiác thuyán nhá cháy trán trác. Đán Hoàng Giang, Hoàng Cá Đà gáp thái tá Trán Hoáng đáng đi thuyán náng cá lên, y giá lá tránh vào bá bên kia. Các quan đi vái thái tá Trán Hoáng cá gái hái:

-Quân Mông Cá đáng ở đáu?

Hoàng Cá Đà hám hác đáp:

-Không biát! Cá đi hái máy đáa ăn xoài chá mác má gì hái ta?

Sau đá không lâu vua Trán lái đánh bái quân Nguyên. Đáu năm Máu Ngá (1258), khi vua Thái Tôn háp triáu đánh đá luán công đánh tái các quan, nhiáu náng i đáng phái xá náng Hoàng Cá Đà nhá mát ká phán phúc đá làm gáng, nháng vua Thái Tôn bác đi mà nói:

-Thát ra viác này khái đáu do lái cáa ta xá sá thiáu công báng mà nán! Ngày xáa cũng đá có chuyán Dáng Châm vì không đác ăn thát dá đã làm cho nác Táng bái trán trác nác Trán nhái! Hãy tha cho nó.

Sau vá này, Hoàng Cá Đà hái hán và trá thành mát viên quan tát.

Chuyán Dáng Châm thiáu phán thát dá:

Dáng Châm là náng i đánh xe cáa mát viên táng nác Táng thái Xuân Thu là Hoa Nguyên. Khi nác Trán đánh nác Táng, vua Táng cá Hoa Nguyên đáng quân cháng giác. Trác khi xuát quân, Hoa Nguyên cho làm thát dá đái ba quân. Dáng Châm muán láy lòng chá táng Hoa Nguyên nán trong khi mái náng i đá thiáu thát dá anh ta lái làm bá lo tu bá chiác xe cho chá táng đá mai ra trán. Hoa Nguyên vì bán rán quên không nhác náng i chia thát đá phán cho Dáng Châm. Dáng Châm tá cho mình có công lái không đác ăn nán vô cùng tác gián. Hôm sau Dáng Châm đánh xe cho Hoa Nguyên ra trán. Trong khi hai bên váa dàn quân đái mát nhau, Dáng Châm báng nói lán vái Hoa Nguyên:

-Hôm qua ban phát thát dá là quyán cáa ông, hôm nay đánh xe ra trán là quyán cáa tôi!

Nói xong Dáng Châm đánh xe cháy tuát sang hàng ngũ quân Trán. Quá bát ngá trác tình huáng áy, Hoa Nguyên không káp phán áng nán bá quân Trán bát sáng đá đáng. Quân Táng

Miêng ăn giã a làng

Tác Giả: K2 Ngô Vi&t Tr&ng
Thứ Tư: 25 Tháng 7 Năm 2012 10:29

m&t ch& t&ng nên b& đánh tan tác, thi&t h&i r&t n&ng.

Chuy&n ba d&ng t&ng và hai qu& kim đào:

C&ng th&i Xuân Thu, d& i tr&ng T& C&nh Công có ba viên d&ng t&ng là Đ&i n Khai C&ng, Công Tôn Ti&p và C& Gi& T& đ&u có công lao r&t l&n. Ba viên t&ng này ch&i v&i nhau r&t thân, dân chúng v&n x&ng t&ng h& là “Tam Ki&t”. Vì có s&c m&nh khác th&ng, l&i có công l&n, c& ba r&t coi th&ng các quan, ăn nói r&t vô l&. T& C&nh Công cũng bi&t v&y nh&ng m&n tài h& nên v&n khoan dung. M&t viên n&nh th&n là L&ng Khâu C& đ&ng đ&c T& C&nh Công yêu chu&ng cũng liên k&t v&i Tam Ki&t đ& t&o th& l&c riêng. V& T&ng qu&c n&c T& là Án Anh th&y v&y r&t lo ng&i cho t&ng lai c&a đ&t n&c.

Lúc b&y gi& có vua n&c L& là Chiêu Công sang thăm h&u ngh& n&c T&, Án Anh m&ng l&m. Nhân b&a ti&c T& C&nh Công chiêu đ&i L& Chiêu Công, khi hai vua đã ngà ngà say, Án Anh t&u:
-Trong v&n n& kim đào đã có qu& chín, xin chúa công cho ng&i hái qu& đ& chúc th& hai vua!

T& C&nh Công nghe l&i, truy&n ng&i đi hái. Án Anh th&a:

-Kim đào là th& qu& quý, tôi xin th&a l&nh đi giám trích m&i đ&c!

Án Anh lãnh chìa khóa v&n r&i đi. T& C&nh Công nói v&i L& Chiêu Công:

-Gi&ng đào này do ng&i Đ&ng H&i đem dâng t& lâu, tên là v&n th& kim đào. N&c tôi tr&ng đã h&n 30 năm nay, cành lá r&t t&t, nh&ng ch& khai hoa mà không k&t qu&. Năm nay kim đào b&ng nhiên đ&u qu&, tôi l&y làm quý l&m nên cho khóa v&n l&i, nay có hi&n h&u đ&n xin hái dâng đ& chúc th&.

L& Chiêu Công đ&ng d&y ch&p tay cảm &n. Lát sau thì Án Anh đ&n ng&i b&ng mâm đào vào, trên mâm có 6 qu&, qu& nào qu& n&y chín m&ng trông r&t ngon lành.

T& C&nh Công h&i:

-Ch& có b&y nhiều đó thôi &?

Án Anh th&a:

-Còn m&t s& n&a nh&ng ch&a chín.

T& C&nh Công ti&p m&i L& Chiêu Công và khi&n Án Anh dâng đào. Hai vua v&a ăn v&a u&ng r&u. Án Anh chúc:

-Kim đào quý hóa, thiên h& ít có, hai vua cùng ng&, nghìn năm h&ng th&!

T& C&nh Công ăn xong nói v&i quan Đ&i phu n&c L& là Thúc Tôn Nh&c:

-Đào này tuy quý song quan Đ&i phu cũng đ&c ti&ng là ng&i hi&n, v&y cũng nên cùng ta ăn m&t qu& cho vui.

Thúc Tôn Nh&c qu& t&u:

-Đ&o đ&c tôi so v&i Án Anh kém xa. Ph&n th&ng đó xin nh&ng cho Án Anh!

T& C&nh Công nói:

-N&u v&y ta ban cho c& hai, m&i ng&i m&t qu& đào và m&t chung ng& t&u.

Án Anh và Thúc Tôn Nh&c bái l&nh. Xong, Án Anh t&u:

-Trong mâm còn hai qu& đào, xin chúa công ban th&ng cho k& nào có công tr&ng l&n nh&t.

T& C&nh Công đ&ng ý, truy&n l&nh r&ng:

-Trong hàng quan t&ng ai có công lao nhi&u đáng ăn qu& đào này thì đ&c phép x&ng ra mà l&nh!

Công Tôn Ti&p b&c đ&n t&u:

-Ngày x&a tôi theo chúa công đi săn Đ&ng S&n, gi&t con c&p đ& b&o giá, công &y đ&c coi là tr&ng ch&ng?

Án Anh nói:

Mi ̣ng ăn gi ̣a làng

Tác Giả: K2 Ngô Vi ̣t Tr ̣ng
Thứ Tư: 25 Tháng 7 Năm 2012 10:29

-Công c ̣u giá ̣ y còn gì ̣ n h ̣n! T ̣ng quân đáng đ ̣c ban th ̣ng!
Nói xong c ̣m qu ̣ đào trao cho Công Tôn Ti ̣p.

C ̣ Gi ̣ T ̣ b ̣c đ ̣n nói:

-Gi ̣t c ̣p c ̣u giá ̣ a ̣ y gì làm ̣ . Ngày x ̣a tôi theo chúa công đ ̣n sông Hoàng Hà gi ̣t đ ̣c con gi ̣i yêu không nh ̣ng c ̣u vua mà còn c ̣u đ ̣c nhi ̣u quân lính. Công ̣ y có gi ̣i là tr ̣ng ch ̣ng?

T ̣ C ̣nh Công nói:

-Đúng. Vi ̣c ̣ y ta còn nh ̣ rõ ̣ m!

Án Anh li ̣n trao qu ̣ đào cu ̣i cùng cho C ̣ Gi ̣ T ̣! V ̣a khi ̣ y Đ ̣n Khai C ̣ng b ̣c ra nói:

-Tôi ph ̣ng m ̣nh chúa công đi đánh n ̣c T ̣, chém t ̣ng b ̣t quân làm cho n ̣c T ̣, n ̣c Đ ̣m, n ̣c C ̣ khi ̣p oai đ ̣u đ ̣u ph ̣c. Cái công ̣ y không đáng ăn đào sao?

Án Anh tâu v ̣i T ̣ C ̣nh Công:

-Công lao c ̣a Đ ̣n Khai C ̣ng r ̣t ̣n, nh ̣ng đào không còn. Xin chúa công t ̣m th ̣ng Đ ̣n Khai C ̣ng m ̣t chung ng ̣ t ̣u, còn đào ch ̣ đ ̣t t ̣i s ̣ hay.

T ̣ C ̣nh Công nói v ̣i Đ ̣n Khai C ̣ng:

-Công c ̣a ng ̣ i r ̣t tr ̣ng, ti ̣c r ̣ng đào không còn n ̣a!

Đ ̣n Khai C ̣ng ch ̣ng g ̣m xu ̣ng đ ̣t, nói:

-Gi ̣t c ̣p gi ̣t gi ̣i ch ̣ng qua là chuy ̣n nh ̣ nh ̣t, còn chuy ̣n xông pha đ ̣u tên mũi đ ̣n là chuy ̣n ̣n nh ̣ng ̣i không đ ̣c ăn đào. Nh ̣ th ̣ ch ̣ng là nh ̣c ̣m sao?

Th ̣ r ̣i C ̣ng c ̣m g ̣m đ ̣m c ̣ t ̣ v ̣n. Công Tôn Ti ̣p gi ̣t mình nói:

-Chúng ta cùng Đ ̣n Khai C ̣ng là tình b ̣ng h ̣u, n ̣u đ ̣ Đ ̣n Khai C ̣ng b ̣ nh ̣c thì sao gi ̣i là thâm tình!

Nói xong Ti ̣p cũng rút g ̣m t ̣ đ ̣m c ̣ mà ch ̣t. C ̣ Gi ̣ T ̣ th ̣ y v ̣ y cũng xúc đ ̣ng h ̣t ̣n:

-Ba chúng ta k ̣t nghĩa v ̣i nhau th ̣ đ ̣ng sinh đ ̣ng t ̣, nay hai ng ̣ i đã ch ̣t đ ̣ r ̣a nh ̣c, ta còn s ̣ng làm gì?

Nói r ̣i C ̣ Gi ̣ T ̣ cũng t ̣ đ ̣m c ̣ ch ̣t luôn!

Miếng ăn giữa làng

Tác Giả: K2 Ngô Việt Trng

Thứ Tư: 25 Tháng 7 Năm 2012 10:29

Không ai ngờ ch vì mọt qu đào mà 3 dũng tng c a n c T đã t t !

*

Hoàng C Đà là mọt viên quan đ c vua Tr n Thái Tôn tin yêu, cho h u h bên c nh đ sai v t. Đã đ c nhà vua tin yêu, t t nhiên Hoàng C Đà cũng đ c các quan dù l n dù nh ph i dè ch ng! Th y c t c p ai mà ch ng s ! Bị t đâu ch c n s su t m t chút làm ph t lòng Hoàng C Đà s nghi p c a h l i ch ng tiêu tan? Cái “oai phong” đó đã khi n Hoàng C Đà cho mình là nh t, không ai đ c coi th ng. Th mà nay mọt viên quan h u c a thái t dám c t ph n xoài c a y, mọt ân hu do vua ban cho toàn th các quan, th t mọt mọt quá! Qu là mọt s xúc ph m l n đ i v i C Đà, không th nào tha th đ c! Nh ng tr thù cách nào đây? V i ng i khác thì không khó, nh ng đây k thù l i là ng i c a thái t , n u đ ng ch m đ n l mai kia thái t lên ngôi thì l i v n m t! Đành n nh n ch c h i v y!

R i Quân Mông C sang xâm l c Đ i Vi t! Trong ý nghĩ c a C Đà, n c Tàu r ng l n th kia còn b Mông C đi t hu ng h n c Vi t quá nh bé! Lòng ph n b i c a y đung đung b c phát. Y đã đào ngũ thoát thân. Tình c gi a đ ng g p l i thái t Ho ng, C Đà không thèm gi u gi m n i b c t c, b t măn c a mình. Gi nh lúc đó thái t đi m t mình có l C Đà không ng n ng i t ng thái t mọt ng n đao hay mọt mũi tên!

Nh ng r i quân Mông C l i thua! S m ng c a Hoàng C Đà đ c coi nh tr ng n m đ i đá! Khi vua Thái Tôn cho m cu c lu n công x t i nh ng ng i có liên đ i trong cu c chi n v a qua, chính thái t Ho ng đã đ ngh tr t i Hoàng C Đà!

Đi u b t ng là vua Thái Tôn đã t nh n mình cũng có l i trong v này và tha t i Hoàng C Đà. Vua nói riêng v i thái t Ho ng:

-“H ng ti u nhân đó có gi t cũng ch ng ích chi mà ch t n đ c thôi!”

Có l câu nói c a vua Thái Tôn đã thành mọt bài h c mà sau này v vua con (Tr n Thánh Tôn) đem ra áp d ng:

S là sau khi vua cha tha t i cho Hoàng C Đà, thái t Ho ng đã suy nghĩ r t nhi u. Khi thái t Ho ng đã làm vua r i lên làm Thái th ng hoàng (Tr n Thánh Tôn) thì quân Mông C l i sang xâm l c n c ta hai l n n a vào các năm 1284 và 1288. C hai l n này quân Mông C v n b th t b i nh l n tr c! Trong th i gian đánh nhau v i quân Mông C , th y th gi c quá m nh, nhi u quan l i trong tri u, k c mọt s hoàng thân qu c thích quá bi quan nghĩ là nhà Tr n s b s p đ . Vì s ch t, vì mu n b o v quy n l i c a mình, nh ng ng i này đã ng m liên l c tr c v i k thù, tình nguy n làm n i ng đ l p công chu c t i. Nh ng lòng tr i còn t a n c Vi t, quân ta l i ti p t c đ u i đ c quân xâm lăng ra kh i n c. Trong s chi n l i ph m quân nhà Tr n t ch thu đ c t tay gi c oái oăm thay l i có c mọt tráp th t c a b n ng i ph n b i liên l c v i quân gi c! Tri u đình đ ngh ph i tr ng tr th t n ng b n này! Dĩ nhiên b n ăn hai lòng này ngày đêm nh ng i ch o nóng, ăn ng không yên. Th ng hoàng Tr n Thánh Tôn bi t đ c tâm tr ng c a h nh th nên ra l nh đem cái tráp th t liên l c kia đ t s ch. Ngài nói: “Tr ng ph t nh ng k đã th t s ch y theo gi c cũng đ r i!” Nh s r ng l ng đó, nh ng k hai lòng ch a b phát giác yên tâm tr l i làm vi c v i tinh th n ăn năn sám h i. Th ng hoàng Tr n Thánh Tôn đã th hi n mọt t m lòng nhân đ o cao c và cũng r t chính tr !

Tr ng h p Đ ng Châm ng i n c T ng, xem ra tâm tính còn đen t i, l t l ng b t tr c h n Hoàng C Đà nhi u! Trong khi m i ng i đ c phép c a ch t ng Hoa Nguyên đ ti c th t dè tr c khi ra tr n, y gi v s a so n xe c chu n b cho tr n chi n đ n n i quên ăn! M c đích c a y ch đ l y lòng ch t ng hòng đ c th ng! Th nh ng khi ý đ không thành, ch vì b quê đ , Đ ng Châm l i đ m ra thù h n viên ch t ng. Y đã b t ch p s t n vong c a t qu c y, đem m ng s ng v ch t ng đ ng c m quân b o v đ t n c n p cho quân thù đ đ c th a c n gi n!

Miếng ăn giữa làng

Tác Giả: K2 Ngô Việt Trng

Thứ Tư: 25 Tháng 7 Năm 2012 10:29

Ba viên hũ táng nác TÉ ĐÉn Khai Cáng, Công Tôn Tiáp và CÉ GiÉ TÉ cũng thuác dáng khác đái. Ngoài tài vũ dũng, há còn có nháng nét đáp khác rát đáng yêu: bác trác, hào sáng, sáng trán tình trán nghĩa vái bán bè. Nháng há cũng không khái váng mác cái “bánh công thán” khi đã láp đác công tráng. Thái đá kiêu căng, cách ăn nói thiáu tá tán và nhát là sá “kát thân giáa ba ngá i vái nhau” đã làm nhiáu đáng liáu bác mình, áy ngái. TÉ i khi tháy tên nánh thán Láng Kháu Cá lán la o bá há náa thì các quan càng đám hoáng và đát nghi ván ngay. Chính vá táng quác Án Anh ván quen lo xa, đã tìm hiáu táng cá tính cáa há đá rái ngám trá khá há báng cách đáng nên vá “ban miáng ăn danh đá (trái đáo)” đá tránh háu hoán cho ná c TÉ.

Nói vá vát chát, đái vái nháng nhán vát đác tráng đán á trên, mát quá xoài, mát trái đáo hay mát miáng thát đá thát sá đáu có nghĩa lý gì! Náu có trong tay, có thá há cháng thám ăn náa! Thá nháng khi chia cho nháng ngá i đáng đáng ai cũng có mà thiáu phán há thì há lái tác gián đán lên đán nái máu hái cá chá táng mình, cá tá quác cáa mình hoác háy hoái luôn chính máng sáng cáa mình!

TÉ i sao ngá i ta lái quan tráng hóa nháng miáng ăn nhá nhái áy đán váy? Vì đó chính là miáng ăn vinh đá, miáng ăn giáa làng! Nháng ngá i đáng đáng phái đác háng thángang nhau! Nháng miáng ăn áy náu không đác phân chia công báng thì viác hung đá đán mác đá nào cũng có thá xáy ra!

áá Ngô Việt Trng

á